

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Soru Cevap Mali'deki Askeri Darbe

Soru:

Anadolu Ajansı'nın bildirdiğine göre Mali Askeri Konseyi, 27 Ağustos 2020 Perşembe akşamı Cumhurbaşkanı İbrahim Ebubekir Keita'nın serbest bırakıldığını duyurdu... 18 Ağustos 2020 akşamı Mali'de Cumhurbaşkanı İbrahim Ebubekir Keita'ya karşı bir askeri darbe gerçekleştiği, Keita ve Başbakan Bobo Cissé'nin tutuklandığı açıklandı. Bu darbenin arkasında kim var? Darbenin ABD-Avrupa çatışmasıyla bir ilgisi var mı?

Cevap:

Portrenin netleşmesi adına aşağıdaki hususlara bir göz atacağız:

1- Bugün yaşananlar sekiz yıl önce yaşananları çağırıştırıyor. 22 Mart 2012 tarihinde benzeri bir darbe gerçekleşmişti. Bir grup düşük rütbeli subay, ikinci görev süresinin bitimine bir ay kala Cumhurbaşkanı Amadou (Ahmadou) Toumani Toure'ye karşı bir darbe gerçekleştirmişti... Biz bu darbenin arkasında Amerika'nın olduğunu açıklamıştık. 24 Mart 2012 tarihinde yayınlanan soru cevapta demiştik ki: "Tüm bu bahsettiklerimiz, Amerika'nın, bu İslam ülkesine nüfuz etmek, buradaki nüfuzunu genişletmek ve hala burada geniş bir nüfuza sahip olan eski sömürgeci Fransa'nın yerine geçmek için Mali'de meydana gelen darbenin arkasında olduğuna işaret etmektedir. Zira Amerika, Mali'deki eski seçim süreçlerini bozmak istemektedir. Çünkü siyasi ortam, Fransa'yı takip etmekte olup bu darbe yoluyla Fransa siyasetine göre oyun oynama zihniyetine sahip Fransız ajanlarından oluşan oyuncuların tablosunu alt üst etmektedir. Hakeza Mali, "askerî" harekete tutunmasından dolayı Amerika'ya bağlıdır." Bugünse en üst rütbesi albay olan düşük rütbeli subayların, ilk kez 15 Ağustos 2013'te, ikinci kezse 12 Ağustos 2018'de seçilen Cumhurbaşkanı Ebubekir Keita'ya karşı bir darbe gerçekleştirdikleri görülüyor. Askerler, başkentten 15 km uzaklıktaki ve 2012'de darbecilerin hareket noktası olan Kati Askeri Kampından hareket ettiler. Mart 2012 darbesinden sonra Fransa, Mali'nin kuzeyine müdahale etmek için BM Güvenlik Konseyi'nden 23 Eylül 2012'de 2071 sayılı bir karar çıkarttı. Sömürgesini korumak için de El Kaide ve aşırılık yanlısı gruplar ile mücadele bahanesiyle 20 Aralık 2012'de 2085 sayılı başka bir karar çıkarttı. Özellikle Fransa ve Avrupa'dan 15 bin askerlik uluslararası bir güç kuruldu. Afrika Gücü de kuruldu. Fransa, söz konusu Afrika Gücü'nden bir Ortak Afrika Gücü kurdu. Buna G5 Sahel Gücü de deniyor. Bunlar, Moritanya, Mali, Nijer, Burkina Faso ve Çad'dır. Fransa'nın bu ülkelerdeki etkisi güçlüdür. 2012 darbesinden bir buçuk yıldan daha kısa bir süre sonra Fransa, Ebubekir Keita'nın 15 Ağustos 2013'de ilk kez, 12 Ağustos 2018'de de ikinci kez Cumhurbaşkanı seçilmesi ile Mali'de yeniden nüfuz kazandı! Amerika, Fransa gibi halk çevrelerinde güçlü değil. Ancak şimdiki darbenin, 2012'deki ilk darbesinden daha güçlü olmasına olanak tanıyan askeriye içerisine sızmalar gerçekleştirdi! Amerika, gerçekleşmesinden bir buçuk yıldan daha kısa sürede sona eren ilk darbesinin başarısız olmasının ardından şu anki darbesini desteklemek için bir halk çevresi oluşturmanın bir çabası olarak, sadece orduda değil, siyasi çevreler ve sivil toplum örgütlerinde de ajanlar devşirmeye koyuldu...

2- 19 Ağustos 2020'de yeni askeri darbenin lideri Yarbay Qasimi Quetta, kendisini "Halkın Kurtuluşu Ulusal Komitesi" başkanı olarak lanse etti. Darbeyi gerçekleştiren bir grup subay ile birlikte 18 Ağustos 2020 Salı akşamı televizyonların karşısına geçti. Darbeciler, Cumhurbaşkanı Keita, Başbakan Sisi, bakanlar ve diğer 17 yetkiliyi hapse attılar. Daha sonra askerler, yönetimi orduya devrettiğini açıklamak için Keita'yı televizyonun karşısına çıkardılar. Keita, televizyonda yaptığı istifa konuşmasında "İktidar gücünün elimde kalması için kan dökülmesini istemiyorum" açıklamasını yaptı. [19.08.2020 Reuters] Mali'deki darbecilerin sözcüsü Yarbay İsmail Waque yaptığı açıklamada, "Ülkemiz kaosa, anarşizme ve güvensizliğe sürükleniyor. Bu, büyük ölçüde, sorumluluk taşıyan kişilerin hatalarından kaynaklanıyor" diye konuştu. [19.08.2020 Reuters] Yarbay İsmail Waque, "Geçici bir

başkanı olan bir geçiş konseyi kuracağız. Konseyde askerler ve siviller olacak. Geçiş düzenlemek için sivil toplum, muhalefet partileri, çoğunluk ve herkesle temas halindeyiz... Geçiş konseyi tarafından oluşturulan Ulusal Komitede 6 asker ve 18 sivil yer alacak. Ulusal Komite, geçiş yasama organı olarak işlev görecek. Konsey Başkanı üyeler tarafından seçilecek..." ifadelerini kullandı. [21.08.2020 El-Cezire] Burada askerlerin, darbeyi politikacılar, sömürgeci güçler finansörlüğünde siyasi eylemler gerçekleştiren ve vicdanları satılık olan sendikalar ve dernekler gibi sözde sivil toplum örgütleri ile birlikte planladıkları görülüyor. Amerika'nın bunlardan birçoğunu devşirdiği anlaşılıyor. Çünkü Keita, ikinci görev süresini tamamlamadan önce devrildi. Amerika, gelecekte vekillerinin başarısını garanti altına almanın bir çabası olarak ordu ve subaylardan ajan devşirme üzerine odaklandı.

3- Öyle görünüyor ki bu sefer Amerika, darbesi için halk tabanı oluşturmaya çalıştı. Bu yüzden geçen Haziran ayının başından beri darbe için hazırlıklar yaptı. Haziran ayının başından bu yana Mali'nin başkenti Bamako sokaklarında binlerce göstericinin katılımıyla Cumhurbaşkanı Keita'nın istifasını isteyen protestolar patlak verdi. Protestolar, Keita ve hükümetini yolsuzlukla, nepotizmle, zayıf kamu hizmetleriyle, seçim ihmalıyla, liderlik açıklarıyla, sözde aşırılık ve terörizmle mücadelede becerisizlikle suçladılar. Bazı partiler Haziran 5 veya M5 bilinen bir platform kurdu. Protestolara öncülük eden Haziran 5 platformu Başkanı Nohom Tojo yaptığı açıklamada, "İktidarı ele geçiren askerlerle birlikte çalışıyoruz." dedi. Ve ECOWAS grubunun yaptırımları "Aşırı tepkiden kaynaklanıyor. Çünkü bazı liderleri, darbenin ülkelerinde siyasi kargaşaya yol açmasından korkuyorlar." değerlendirmesinde bulundu. Tojo, askeri darbeyi selamladı ve Mali halkının yürüyüşünü, demokratik, sivil ve laik devlet özlemini tamamlamak için gerçekleştiğini belirtti..." [21.08.2020 El-Cezire] Görünüşe göre Mali'deki protestolar spontaneden ziyade demokrasi, sivil ve laiklik gibi sömürgeci fikirlere inanan ajanlar liderliğinde gerçekleşmiştir. Askerler ile ittifak kurarak darbeyi desteklediler. Amerika, Mali'yi Batı ve Orta Afrika'da Fransa ve İngiltere uydusu rejimleri devirmek için bölgedeki darbelerin enfeksiyon merkez üssü ve sıçrama tahtası haline getirmeyi amaçlıyor.

4- Daha sonra ABD'nin Sahel Bölge Temsilcisi J. Peter Pham, Mali'deki askeri darbenin ardından Twitter hesabından yaptığı açıklamada, "ABD, hükümetlerin anayasaya aykırı bir şekilde değiştirilmelerine karşı çıkıyor. ABD, subayların Cumhurbaşkanı İbrahim Keita'ya devirmesinden kısa bir süre sonra siyasi durum netleşene kadar Mali ordusu ile olan tüm işbirliğini askıya aldı. Son zamanlarda yaşananların resmen bir darbe olarak tanımlanıp tanımlanamayacağı kararı, yasal incelemeden sonra verilecektir." dedi. [22.08.2020 Reuters] Buradan Amerika'nın darbeyi ve darbecileri kınamadığı anlaşılıyor. Özel Elçisinin ağzından anayasaya aykırı değişikliklere karşı olduğunu açıklaması, genel açıklamalardır, darbeye hiçbir ilgisi yoktur. Zira ABD, Mısır'daki Sisi darbesini ve Sudan'daki askeri darbeyi desteklemiş, darbe olarak kabul etmemiştir. Çünkü kendi ürünüdür. Mali'deki darbe de böyledir. Sahel Bölgesi Özel Elçisi, darbe olup olmadığını araştırmak için yasal bir inceleme yapacaklarını söyledi! Bu da darbenin arkasında Amerika'nın olduğunu gösteriyor. 21 Ağustos 2020'de El Cezire sitesinin, "Amerika, Keita'ya karşı darbeye önderlik eden bazı subaylar da dâhil olmak üzere Malili askerleri düzenli olarak eğitiyor." şeklindeki ifadeleri de bunu doğruluyor. Darbe liderleri, Amerika'nın eğittiği ve ajan olarak devşirdiği kişilerdir. 2012 darbesinde de benzer durum söz konusudur. Bunu 24 Mart 2012 tarihinde yayınladığımız soru cevapta belirttik: "Zira el-Asr internet sitesi 24.03.2012'de, meşhur Amerikalı kaynaklardan isminin basına verilmemesini talep eden Amerikalı bir diplomatın şu şekilde bir açıklamada bulunduğunu nakletmiştir: "Darbe lideri Yüzbaşı Amadou "Ahmadou" Haya Sanogo, Amerika Birleşik Devletleri'nde terörle mücadele etmek amacıyla askeri eğitim almak için Amerikan Büyükelçiliği tarafından elit subaylar arasından seçilmiştir." Ve şöyle eklemiştir: "Sanogo, bir takım özel görevler için birçok kez Amerika'ya seyahate gitmiştir..." Amerika, Avrupalıları kovmak, yerlerine geçmek ve böylece ülkenin sömürsünde yalnız kalmak için darbeler yoluyla 2012'de attığı adımın aynısını attı. Ama bu sefer öncekinden daha iyi odaklanmış olabilir. Zira Fransız yanlısı siyasi ortama karşılık siyasi partiler, sivil toplum örgütleri içinde bir siyasi ortam yaratmaya başladı.

5- Mali'de nüfuz sahibi Fransa, tepki verdi, olayı şiddetle kınadı, adeta çıldırdı. Fransa Cumhurbaşkanlığı'ndan yapılan açıklamada, "Cumhurbaşkanı Macron durumu yakından takip ediyor

ve mevcut isyan girişimini kınıyor.” denildi. [18.08.2020 AFP] Fransa Dışişleri Bakanı Le Drian yaptığı açıklamada, “Fransa, bu tehlikeli olayı en güçlü ifadelerle kınıyor” şeklinde konuştu. [19.08.2020 El Hurra] Macron, 20 Ağustos 2020’de Mali’deki gelişmeleri görüşmek üzere Almanya Başbakanı Merkel ile yaptığı görüşmede “Fransa ve Almanya Mali’deki darbeyi kınıyor ve ülkenin olabildiğince kısa sürede sivil yönetime geri dönmesini istiyor. Sahel bölgesinde İslamcı militanların işlediği şiddet eylemlerine karşı dikkati dağıtacak hiçbir şey olmamalıdır.” dedi. Fransa Savunma Bakanı Florence Parly de Twitter adresinden yaptığı paylaşımda, “Fransa, iki gün önce askeri darbe ile ülke Cumhurbaşkanının devrilmesine rağmen militanlara karşı Mali’deki askeri operasyonlarını sürdürecektir...” ifadelerini kullandı. [20.08.2020 Reuters] Bu açıklamalar, Fransa’nın darbeden ne kadar endişe duyduğunu gösteriyor. Bu, darbenin oradaki etkisini hedef aldığını doğruluyor. Fransa, Mali ve komşu ülkelerin zenginliklerini yağmalıyor. Oralar nadir ve devasa mineral zengini ülkelerdir. Fransa, Batı Afrika’daki etkisini korumak için Mali’yi önemli bir stratejik konum olarak görüyor. Zira Mali, Sahel ülkeleri ile birlikte tek bir bölgeyi oluşturuyor. Eğer Fransa, birinden çıkarılırsa, enfeksiyon diğerine yayılabilir. Fransa, 5100 civarındaki askeri varlığını Avrupa birlikleri ile destekliyor. Almanya’dan destek görüyor. Almanya, Fransa’nın yanı sıra sözde Barkhan operasyonu adı altında yaklaşık 1.100 asker ile katılım sağlıyor. Fransa, Ortak Afrika Gücü’nü finanse etmek için BAE de dâhil olmak üzere Körfez ülkelerinin kapısını çaldı. İngiltere, yaklaşık 250 asker ve üç helikopter, Avrupa Birliği de yaklaşık 620 asker ile katılım sağlıyor. Amerika, Barkhan Gücü’ne para ve ekipman desteği vermeyi reddediyor. İnsansız hava araçları sayesinde istihbarat ve gözetime katkıda bulunduğunu söylüyor.

6- Afrika Birliği ve ECOWAS Mali’deki askeri darbeyi kınadı. Afrika Birliği Komisyonu Başkanı Moussa Faki Mahamat Twitter’de yaptığı paylaşımda, “Cumhurbaşkanı İbrahim Keita’nın, Başbakanın ve Mali hükümetinin diğer üyelerinin tutuklanmasını şiddetle kınıyorum ve derhal serbest bırakılmalarını istiyorum.” ifadelerini kullandı. 15 ülkeden oluşan Batı Afrika ülkeleri Ekonomik Topluluğu (ECOWAS), Mali ile sınırlarını kapatma kararı aldığını, 15 üyesi ile Mali arasında tüm finansal alışverişlerin askıya alındığını ve karar organlarından Mali’yi çıkardığını açıkladı. 22 Ağustos 2020’de bu gruptan bir heyet Mali’ye bir ziyaret gerçekleştirdi ve darbenin liderleriyle bir araya geldi. Görüşmenin bir buçuk saat sürmesi bekleniyordu, ancak sadece 20 dakika sürdü. Bu, haber ajanslarının bildirdiğine göre darbe liderlerini, Keita ve hükümetine iktidarı geri vermeye ikna etmek için gelen bu grubun misyonunun fiyaskoya uğradığını gösteriyor. Ancak, darbe liderleri bunu reddetti ve darbe konusunda ısrar ettiler ve grubun delegasyonu ile müzakerelerin geçiş süresi boyunca sürebileceğini belirttiler. Bilindiği gibi Afrika Birliği ve ECOWAS’ta Avrupa ajanları ağırlıktadır, özellikle de Batı Afrika’da.

7- Özetle, Amerika, Afrika’da, Mali de dâhil olmak üzere özellikle Müslüman ülkelerde, Avrupa ile özellikle de Fransa ve İngiltere ile çekişiyor. Mali, bir İslam ülkesidir. Sömürgeciler, nüfuzlarını yaymak ve böylece zenginliklerini yağmalayabilmek için birbirleri çatışıyorlar. Fransa şu anda aslan payına sahip. Yine sömürgeciler, Batı Afrika’daki stratejik konumu nedeniyle Mali üzerinde kıyasıya çekişiyorlar. Mali, Sahel ülkeleri ile birlikte tek bir bölgedir. Müslüman halkı, yoksulluk, sefalet ve hastalık içinde kıvrılırken, aşağılık ajan yöneticiler, çarpık bir koltuk uğrunda sömürgeciye istediğini temin ediyorlar. Mali, sömürgeciliğe maruz kalabilecek savunmasız bir ülkedir. Onu sömürgecilerin istilasından koruyacak Müslüman bir güç yok. Sömürgeciler, sudan bahaneler ile doğrudan askeri müdahalede bulunmak için kararlar çıkartıyorlar. İstilaslarına karşı koymak ve unutamayacakları bir ders vermek için Allah’ın izniyle beklenen Raşidi Hilafet gibi İslami bir güç yok. Dolayısıyla bu devleti kurmak için çalışmak, en önemli farzlardan biridir. Rasûlullah Sallallahu Aleyhi ve Sellem şöyle buyurdu:

وَإِنَّمَا الْإِمَامُ حُنَّةٌ يُقَاتِلُ مِنْ وَرَائِهِ وَيُنْفَى بِهِ **“İmam ancak bir kalkandır. Arkasında savaşılır ve onunla korunulur.”**

[Müslim]